

**Αναδιαμόρφωση και εκσυγχρονισμός μουσείου λαϊκής τέχνης και παραδοσιακής
αρχιτεκτονικής στην Κύπρο**

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΤΕΧΝΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ

Πτυχιακή Εργασία

Αναδιαμόρφωση και εκσυγχρονισμός μουσείου λαϊκής τέχνης και παραδοσιακής αρχιτεκτονικής στην Κύπρο

Συγγραφείς:

Ελπίδα Νικολαΐδου (ΑΜ: 17203)

Κλεοπάτρα Αγγελετοπούλου (ΑΜ: 16038)

Επιβλέπουσα Καθηγήτρια:

Ελισάβετ Μανδουλίδου

Αθήνα, Ιούλης 2023

UNIVERSITY OF WEST ATTICA
SCHOOL OF APPLIED ART AND CULTURE
DEPARTMENT OF INTERIOR ARCHITECTURE

Diploma Thesis

Remodeling and modernization of a museum of folk art and traditional architecture in Cyprus

Student name and surname:

Elpida Nicolaidou (R.N. 17203)
Cleopatra Angeletopoulou (R.N. 16038)

Supervisor name and surname:

Elisavet Mandoulidou

Athens, July 2023

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΤΕΧΝΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ

Αναδιαμόρφωση και εκσυγχρονισμός μουσείου λαϊκής τέχνης και παραδοσιακής αρχιτεκτονικής στην Κύπρο

Μέλη Εξεταστικής Επιτροπής

Ελισάβετ Μανδουλίδου
Ευφροσύνη Τσακίρη
Νικόλαος Μπόμπολος

ΔΗΛΩΣΗ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η κάτωθι υπογεγραμμένες **Ελπίδα Νικολαΐδου** και **Κλεοπάτρα Αγγελετοπούλου** με αριθμό μητρώου **17203** και **16038**, φοιτήτριες του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής της Σχολής **Εφαρμοσμένων Τεχνών και Πολιτισμού** του Τμήματος **Εσωτερικής Αρχιτεκτονικής** δηλώνουμε υπεύθυνα ότι:

«Είμαστε συγγραφείς αυτής της πτυχιακής εργασίας και ότι κάθε βοήθεια την οποία είχαμε για την προετοιμασία της είναι πλήρως αναγνωρισμένη και αναφέρεται στην εργασία. Επίσης, οι όποιες πηγές από τις οποίες κάναμε χρήση δεδομένων, ιδεών ή λέξεων, είτε ακριβώς είτε παραφρασμένες, αναφέρονται στο σύνολό τους, με πλήρη αναφορά στους συγγραφείς, τον εκδοτικό οίκο ή το περιοδικό, συμπεριλαμβανομένων και των πηγών που ενδεχομένως χρησιμοποιήθηκαν από το διαδίκτυο. Επίσης, βεβαιώνουμε ότι αυτή η εργασία έχει συγγραφεί από εμάς αποκλειστικά και αποτελεί προϊόν πνευματικής ιδιοκτησίας τόσο δικής μας, όσο και του Ιδρύματος.

Παράβαση της ανωτέρω ακαδημαϊκής μας ευθύνης αποτελεί ουσιώδη λόγο για την ανάκληση του πτυχίου μας».

Ελπίδα Νικολαΐδου

Κλεοπάτρα Αγγελετοπούλου

Εισαγωγή

Μεγάλες περιόδους ξένης κατοχής υπέμεινε ο Κυπριακός λαός, ο οποίος παρέμεινε σταθερά παραδοσιακός στις πρακτικές κατασκευής κατοικιών, γιατί άλλαζε μεν ο κατακτητής, δεν άλλαζε όμως και ο τρόπος ζωής ή οι ανάγκες του ντόπιου πληθυσμού. Οι παραδοσιακές μορφές εξαφανίζονται γρήγορα τα τελευταία χρόνια ως αποτέλεσμα της προόδου στα οικοδομικά υλικά και της τεχνικής τυποποίησης που έχουν οδηγήσει σε ένα παγκόσμιο μορφολογικό μοτίβο. Ως εκ τούτου, καταβάλλονται προσπάθειες για τη διασφάλιση της αναζωογόνησης και ανάδειξης των παραδοσιακών οικισμών προτού χαθούν ή καταστραφούν ανεπανόρθωτα ενόψει της απειλής της εξάλειψης της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς.

Η παρούσα πτυχιακή εργασία έχει ως αντικείμενο μελέτης την αναδιαμόρφωση και τον εκσυγχρονισμό του μουσείου λαϊκής τέχνης και παραδοσιακής αρχιτεκτονικής στην Κύπρο. Πρόκειται για μια παραδοσιακή κατοικία σε έναν αγροτικό οικισμό της Κύπρου η οποία πωλήθηκε από την ιδιοκτήτη της στην κοινότητα του χωριού και μετέπειτα μετατράπηκε σε μουσείο αλλά παρέμεινε παραμελημένο και χωρίς επισκεψιμότητα. Στόχος της εργασίας είναι να αξιοποιηθεί το ανεκμετάλλευτο αυτό μουσείο με σκοπό να διαφυλαχτεί η παραδοσιακή – πολιτιστική κληρονομιά διασώζοντας με τον τρόπο αυτό ζωντανή την εικόνα της αγροτικής ζωής στην περιοχή.

Λέξεις κλειδιά:

Παραδοσιακή κατοικία, μουσείο λαϊκής τέχνης, Πέρα Χωριό, εκσυγχρονισμός, παραδοσιακή αρχιτεκτονική της Κύπρου, αγροτική κατοικία

Περιεχόμενα

Εισαγωγή	6
<u>Κεφάλαιο 1ο Ανάλυση - Μελέτη περιοχής</u>	
1.1. Τοποθεσία / Ευρύτερη περιοχή	10
1.2. Πέρα Χωρίο	11
1.3. Παραδοσιακή αρχιτεκτονική στην Κύπρο	14
1.4. Χρήσεις γης	18
1.5 Κλιματικά δεδομένα	19
<u>Κεφάλαιο 2ο Ανάλυση οικοπέδου μελέτης</u>	
2.1. Μουσείο λαϊκής τέχνης και παραδοσιακής αρχιτεκτονικής	21
2.2. Αναγνώριση κτιρίου	22
2.3. Κατασκευαστικές λεπτομέρειες	27
2.4. Φύτευση	29
<u>Κεφάλαιο 3ο Μουσειολογία</u>	
3.1. Σύγχρονες τάσεις στην μουσειολογία	31

Κεφάλαιο 4ο Παραδείγματα

4.1. Μουσείο του Λίβερπουλ	33
4.2. Αμερικανικό μουσείο λαϊκής τέχνης	34
4.3. Μουσείο λαϊκής τέχνης και παράδοσης «Αγγελική Χατζημιχάλη»	35

Κεφάλαιο 5ο Πρόταση

5.1. Σύνθεση Ιδέας	37
5.2.Κεντρική Ιδέα	37
5.3. Χώροι χρήσεις	38
5.4. Κτιριολογικό πρόγραμμα	40

Κεφάλαιο 6ο Επέμβαση στον χώρο

6.1 Αρχιτεκτονικά Σχέδια	42

<u>Συμπεράσματα</u>	66

<u>Βιβλιογραφία / Δικτυογραφία</u>	67

<u>Πηγές εικόνων</u>	69

Κεφάλαιο 1ο Ανάλυση - μελέτη περιοχής

1.1. Τοποθεσία / Ευρύτερη περιοχή

Η περιοχή και το κτίριο μελέτης βρίσκονται στην πρωτεύουσα και μεγαλύτερη πόλη της Κύπρου, την Λευκωσία, η οποία καταλαμβάνει το κεντρικό τμήμα του νησιού και έχει κοινά σύνορα με τις άλλες πόλεις της Κύπρου. Η Λευκωσία είναι έδρα της Κυβέρνησης της Κυπριακής Δημοκρατίας και αποτελεί σημαντικό επιχειρηματικό και εμπορικό κέντρο. Η Κύπρος είναι το τρίτο μεγαλύτερο σε έκταση νησί της Μεσογείου και λέγεται ότι προήλθε έπειτα από τη σύγκρουση μεταξύ των τεκτονικών πλακών της Αφρικής και της Ασίας. Το νησί αποτελείται κυρίως από πεδιάδες και δύο οροσειρές το Τρόδος και τον Πενταδάκτυλο. Λόγω του πλούτου και της γεωγραφικής του θέσης, αποτέλεσε πόλο έλξης για διάφορους λαούς. Για τρεις σχεδόν χιλιετίες, η Κύπρος καταλήφθηκε και υποτάχθηκε από πολλούς διαφορετικούς πολιτισμούς με αποτέλεσμα μια μοναδική ποίκιλη κουλτούρα που αντικατοπτρίζεται στο αρχιτεκτονικό αρχείο της σύγχρονης χώρας. Η Κύπρος από το 1960 λειτουργεί πλέον ως μια ανεξάρτητη δημοκρατία και διαιρείται σε έξι επαρχίες εκ των οποίων οι δύο είναι υπό την κατοχή του Τουρκικού Ζυγού.

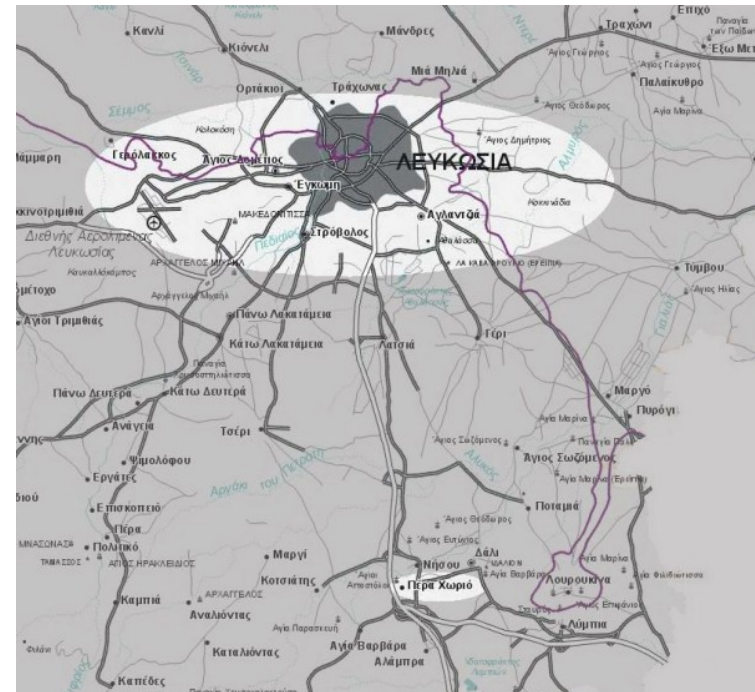
Εικ. 1 Το νησί της Κύπρου

1.2. Πέρα Χωριό

Το κτίριο μελέτης βρίσκεται στην καρδιά του νησιού στο χωριό Πέρα Χωριό της επαρχίας Λευκωσίας σε απόσταση 20 χιλιομέτρων από την πόλη της Λευκωσίας. Βρίσκεται σε μια εξαιρετικά πλεονεκτική θέση, αφού είναι στο μέσο τριών αστικών κέντρων, της Λευκωσίας, της Λάρνακας και της Λεμεσού, γεγονός που συνέβαλε στην ανάπτυξη της κοινότητας. Είναι ένας αγροτικός οικισμός με αστικά στοιχεία και η έκτασή του είναι γύρω στις 6500 σκάλες με πληθυσμό γύρω στους 2500 κατοίκους. Είναι κτισμένος στο νότιο μέρος του ποταμού Γιαλιά ο οποίος διαχωρίζει το Πέρα Χωριό από την Νήσου και η ονομασία του χωριού οφείλεται στη θέση του σε σχέση με τη Νήσου, αφού το χωριό αναπτύχθηκε “πέρα” από τον ποταμό.

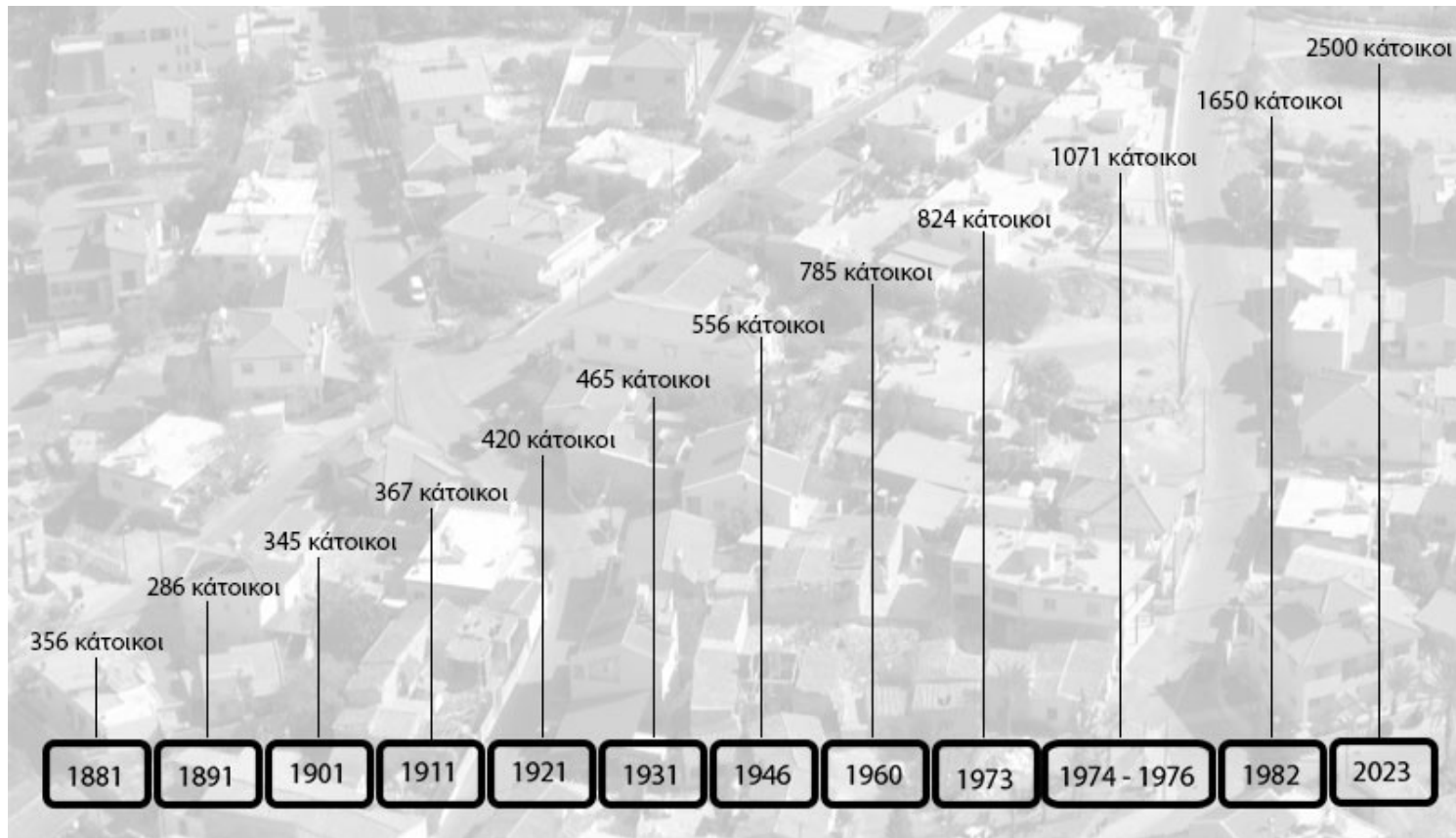

Εικ. 2 Αεροφωτογραφία

Εικ. 3 Σχέση πρωτεύουσας – χωριού

Στα παλιά χρόνια οι βοσκοί είχαν τις μάντρες (κοπάδια) τους στην περιοχή δίπλα από τον ποταμό και με την πάροδο του χρόνου, άρχισαν κάποιοι να κτίζουν και τις οικίες τους κοντά στις μάντρες τους και έτσι ξεκίνησε να γίνεται ένα μικρό χωριουδάκι λόγω του συνόλου των σπιτιών που είχαν ανεγερθεί στο χωριό. Πέραν αυτού, μετά τα τραγικά γεγονότα του 1974, 200 χιλιάδες άνθρωποι αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν τα σπίτια τους και να βρουν στέγη στις ελεύθερες περιοχές της Κύπρου, με αποτέλεσμα 1000 πρόσφυγες από 72 διαφορετικά χωριά και πόλεις της κατεχόμενης Κύπρου εγκαταστάθηκαν στο Πέρα Χωριό και αποτελούν το 40% του πληθυσμού του χωριού.

Εικ. 4 Πληθυσμιακά στοιχεία

Γενικά χαρακτηριστικά του οικισμού είναι η αραιή δόμηση, η ελεύθερη διάταξη και οι αστικές επιδράσεις. Τα πιο διαδεδομένα επαγγέλματα στο χωριό αποτελούσαν η γεωργία και η κτηνοτροφία.

Κτηνοτροφία

Γεωργία

Αμπελοκαλλιέργεια

1.3. Παραδοσιακή Αρχιτεκτονική στην Κύπρο

Η Κύπρος, ένα πολυπόθητο νησί για πολλούς λαούς, κατακτήθηκε αρκετές φορές από διάφορους πολιτισμούς μεταφέροντας τις δικές τους κουλτούρες, συνήθειες, θρησκείες αλλά και γενικότερα ένα διαφορετικό τρόπο ζωής. Αυτό επηρέαζε τη νοοτροπία των ντόπιων κατοίκων καθώς και το σχεδιασμό των κτιρίων τους, προσπαθώντας πάνω από όλα να προσφέρουν την ασφάλεια και την ιδιωτικοποίηση τους στον οικογενειακό τους κύκλο. Έτσι η παραδοσιακή αρχιτεκτονική στη Κύπρο διαμορφώθηκε, επηρεασμένη από τις ξενικές επιρροές των διαφόρων κατακτητών. Τα περισσότερα κτίρια ανεγέρθηκαν επηρεασμένα από διάφορους ρυθμούς κυρίως στο τέλος του 19ου και 20ου αιώνα.

Η παραδοσιακή αγροτική αρχιτεκτονική αποτελεί ταυτότητα της Κυπριακής αρχιτεκτονικής και είναι κατάλληλα διαμορφωμένη ώστε να εξυπηρετεί τη διαμονή και τις καθημερινές ασχολίες. Η πλούσια Κυπριακή αρχιτεκτονική κληρονομία που εξελίχθηκε μέσα στους αιώνες, συγκρατεί στοιχεία από διάφορους πολιτισμούς και αποκτά καινοτόμα μορφή, με βασικό θεμέλιο το βιοκλιματικό στοιχείο το οποίο εξελίσσεται με την πάροδο των χρόνων χάρη στη σοφία και εμπειρία των ντόπιων και μη κατοίκων οι οποίοι εκμεταλλεύτηκαν τα φυσικά χαρακτηριστικά της Κύπρου. Η κληρονομία της αρχιτεκτονικής της Κύπρου οφείλεται στους διάφορους πολιτισμούς που άφησαν το στίγμα τους κατά την πάροδο του χρόνου γι' αυτό και χωρίζεται σε τρεις σημαντικές περιόδους, την Οθωμανική περίοδο (1571-1878 μ.Χ.), την περίοδο της Αποικιοκρατίας (1878-1960 μ.Χ.) και τη σύγχρονη περίοδο (1960-μέχρι το παρόν). Κατά τη διάρκεια αυτών των περιόδων οι Κύπριοι κάτοικοι συνάντησαν πολλές διαφορετικές τάσεις τις οποίες υιοθετούσαν, ανάλογα με τον πολιτικό, κοινωνικό, οικονομικό, τεχνολογικό αλλά και θρησκευτικό χαρακτήρα.

Η αγροτική κατοικία συνήθως χτιζόταν χωρίς προκαθορισμένο αρχιτεκτονικό σχέδιο, αλλά προσαρμοζόταν στις ανάγκες της οικογένειας. Η οργάνωση του σπιτιού αντανακλά την εσωστρεφή φύση της κυπριακής ψυχοσύνθεσης.

Πριν εκατό με διακόσια χρόνια, οι καθημερινοί άνθρωποι δεν είχαν εξειδικευμένους τεχνίτες για να κατασκευάζουν τα σπίτια τους, έτσι αναγκάζονταν να μαθαίνουν την τεχνική που χρειαζόταν για να μπορούν να τα κτίσουν. Έτσι λοιπόν κατά τον 19ο αιώνα οι κάτοικοι της Κύπρου για να κτίσουν τα σπίτια τους, χρησιμοποιούσαν πέτρες ή πέτρες από τον ποταμό, πλιθάρι και ξύλα από τις ελιές και τις βελανιδιές της περιοχής τους.

Όσο αφορά την εσωτερική διαρύθμιση, ένα παραδοσιακό σπίτι διαχωρίζεται σε τέσσερα βασικά δωμάτια, τη “δίχωρη” που είναι ο μεγάλος χώρος της οικίας όπου εκεί βρίσκεται η κρεβατοκάμαρα το καθιστικό και η τραπεζαρία, τον “ηλιακό” ο οποίος είναι ο ανοιχτός χώρος προς την αυλή, το “σώσπιτο” όπου είναι ο χώρος αποθήκευσης των τροφίμων, τον “φούρνο” ο οποίος βρίσκεται στην αυλή του σπιτιού και είναι απαραίτητο συμπλήρωμα των αγροτικών σπιτιών για την κατασκευή φαγητών, ενώ σημαντικό κομμάτι αποτελεί και η εσωτερική αυλή.

Εικ. 5 “ηλιακός”

Εικ. 6 “φούρνος”

Εικ. 7 “δίχωρη”

Εικ. 8 “σώσπιτο”

Το Πέρα Χωρίο φαίνεται να αναπτύσσει μια έντονη αρχιτεκτονική κατά τον 19ο αιώνα που σήμερα αποτελεί κομμάτι της παραδοσιακής κληρονομιάς. Από πλευράς τυπολογίας οικιών, επιλογής υλικών, κατασκευαστικής τεχνικής, βιοκλιματικής λειτουργίας των οικιών, παρουσιάζει πολλά κοινά με γειτονικά χωριά που αναπτύχθηκαν την ίδια περίοδο. Για την διατήρηση της αξίας του παραδοσιακού πυρήνα του οικισμού γίνονται προσπάθειες για αποκατάσταση πολλών παραδοσιακών οικιών.

Η εσωτερική αυλή στις οικίες του χωριού είχε έναν ουσιαστικό ρόλο σαν χώρος της οικίας και δεν προέκυπτε απλά από την οικοδομή. Λόγω των κτηνοτροφικών ενασχολήσεων των κατοίκων της περιοχής, τις περισσότερες φορές λειτουργούσαν ως μάντρες όπου μετέφεραν τα ζώα τους στην αυλή της οικίας τους, ήταν δηλαδή το κέντρο δραστηριοτήτων του σπιτιού και ο πυρήνας του. Οι εσωτερικές αυλές των οικισμών στο χωριό είναι αρκετά εσωστρεφείς, περικλειστές και αποκομμένες από τον δρόμο δείχνοντας μια έντονη προσπάθεια των οικογενειών να εξασφαλίσουν την ιδιωτικότητα και την ασφάλεια τους. Είναι αξιοσημείωτο το γεγονός πως από τις αυλές δεν υπάρχει άμεση οπτική επαφή με τον δρόμο, αφού περιορίζεται μέσα από το άνοιγμα της εισόδου. Επιπρόσθετα η αυλή στην παραδοσιακή οικία είναι ο συνδυαστικός κρίκος όλων των επιμέρους χώρων του σπιτιού αφού όλες οι κινήσεις από τον έναν χώρο στον άλλο περνούν μέσα από την εσωτερική αυλή.

Η σκάλα για να ανέβεις στο ανώι (όροφο) είναι μέρος της αυλής και συνήθως ο χώρος από κάτω έπαιρνε την χρήση του αποθηκευτικού χώρου. Οι εσωτερικές και οι εξωτερικές όψεις στις οικίες του Πέρα Χωριού είναι απλές και λιτές και τα ανοίγματα στους τοίχους είναι περιορισμένα και πολύ μικρά. Σε καμία περίπτωση δεν παρατηρείται καμάρα στην εξωτερική όψη των οικιών. Οι στέγες εάν είναι μονόκλινες έχουν συνήθως κλίση προς τον δρόμο ή εάν είναι δίκλινες μπορεί να έχουν κλίση προς την αυλή. Ο ρόλος της αυλής για την βιοκλιματική λειτουργία της οικίας είναι καθοριστικός.

Υφιστάμενες παραδοσιακές κατοικίες περιοχής

1.4. Χρήσεις γης

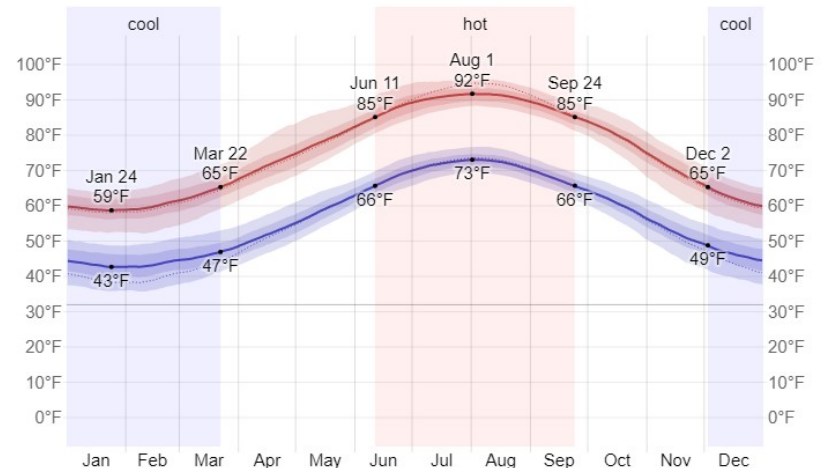
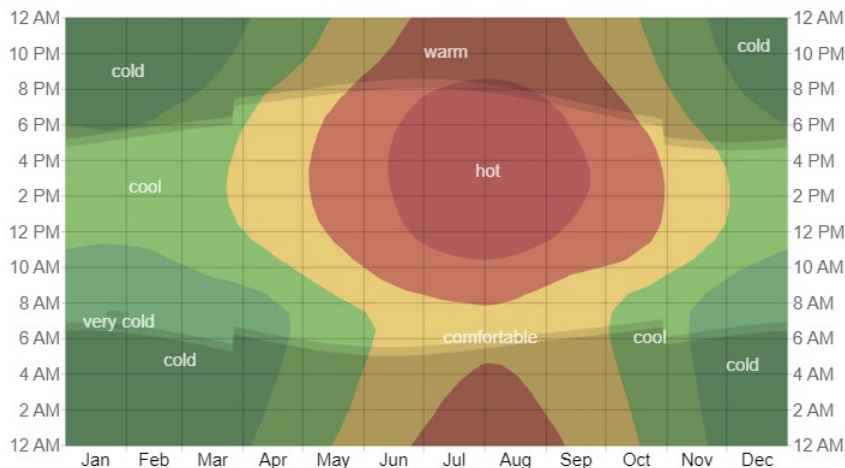

Εκ. 9 Χαρτογράφηση περιοχής

1.5. Κλιματικά δεδομένα

Η περιοχή μελέτης έχει υποτροπικό κλίμα – μεσογειακό, με ήπιους χειμώνες και ζεστά καλοκαίρια. Χιόνια παρατηρούνται πολύ σπάνια, οι βροχές κυρίως τον χειμώνα, ενώ το καλοκαίρι είναι γενικά ζεστό και ξηρό. Η περιοχή έχει ένα από τα θερμότερα κλίματα και τους θερμότερους χειμώνες στο μεσογειακό τμήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η Κύπρος γενικότερα επηρεάζεται από τις κλιματολογικές συνθήκες που επικρατούν στην Ευρώπη και στην Αφρική ταυτόχρονα, με αποτέλεσμα το κλίμα να μην ανήκει σε μια συγκεκριμένη κατηγορία, να θεωρείται σύνθετο και σε γενικές γραμμές ζεστό και υγρό. Ένα σημαντικό στοιχείο που χαρακτηρίζει κυρίως τη πρωτεύουσα Λευκωσία, είναι ότι έχει σημαντική πτώση της θερμοκρασίας της από το πρωί έως τη νύχτα και αυτό συμβαίνει γιατί απορροφούνται μεγάλα ποσά ηλιακής θερμότητας το πρωί ενώ τη νύχτα η θερμότητα αυτή διαφεύγει στην ατμόσφαιρα με αποτέλεσμα να μειώνεται η θερμοκρασία από την αρχική με διαφορά μέχρι και 10ο c.¹

1 Πέρα Χωριό: Καιρός και κλίμα. Geotsy. Available at: <https://geotsy.com/el/kypros/pera-chorio-65186/kairos-kai-klima>.

Κεφάλαιο 2ο Ανάλυση οικοπέδου μελέτης

2.1. Μουσείο Λαϊκής Τέχνης και Παραδοσιακής Αρχιτεκτονικής

Το μουσείο Λαϊκής Τέχνης και Παραδοσιακής Αρχιτεκτονικής βρίσκεται στο Πέρα Χωρίο Νήσου στη Λευκωσία. Στεγάζεται στο «σπίτι του Χατζηπαντελή» το οποίο κατασκευάστηκε το 1930 και αποτελεί αξιόλογο αντιπροσωπευτικό δείγμα παραδοσιακής αρχιτεκτονικής. Αγοράστηκε από την κοινότητα του χωριού το 1993, με στόχο τη δημιουργία του Μουσείου Λαϊκής Τέχνης και Παραδοσιακής Αρχιτεκτονικής, διασώζοντας με τον τρόπο αυτό ζωντανή την εικόνα της αγροτικής ζωής στην περιοχή. Εγκαινιάστηκε ως μουσείο το 2013. Αποτελεί ένα πολύ αξιόλογο δείγμα παραδοσιακής κατοικίας σε πεδινό οικισμό.

Αποτελείται από διόροφο όγκο σε σχήμα Γ, γύρω από την εσωτερική αυλή και βοηθητικούς χώρους στην πλευρά του δρόμου, που συμπληρώνουν το επιβλητικό σύνολο. Ο διπλός ηλιακός, το ξωπόρτι, η μεγάλη δίκωρη και ο σταύλος, η σκάλα με το ξύλινο μπαλκόνι που οδηγεί στο ανώι, το στιάδι, η νισκιά και ο φούρνος αποτελούν τα κύρια χαρακτηριστικά της οικοδομής, προσδίδοντας ιστορική και αρχιτεκτονική αξία στο σύνολο.

Το μουσείο αποτελείται από εννέα αίθουσες, οκτώ στο ισόγειο και μία στον όροφο και περιβάλλουν μια κεντρική εσωτερική αυλή, καθώς επίσης υπάρχει και εξωτερική αυλή που βρίσκεται στην ανατολική πλευρά του μουσείου.

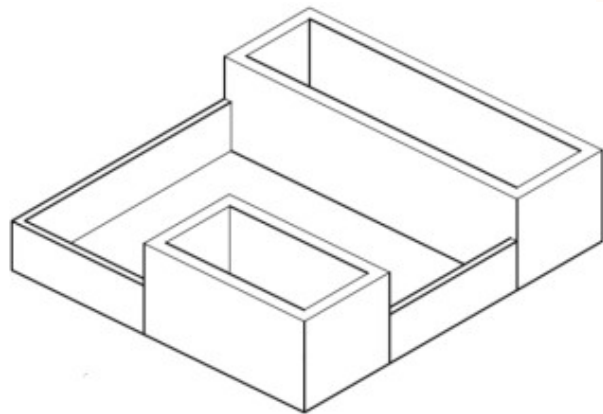

Εικ. 10 Κάτοψη περιοχής

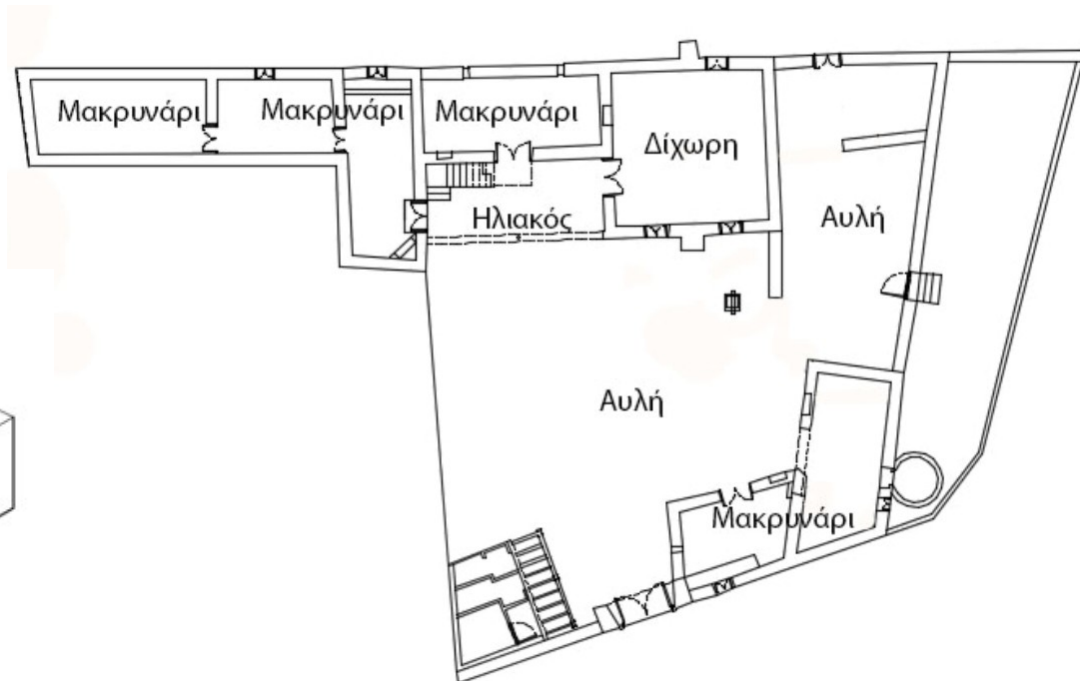
2.2. Αναγνώριση κτιρίου

Ανάλογα με τη διάταξη των επιμέρους κτηριακών όγκων σε σχέση με την αυλή, παρατηρούνται τρεις τύποι παραδοσιακών οικιών. Ο κτιριακός όγκος της οικίας αυτής αναπτύσσεται περιμετρικά της αυλής και μεταξύ των κτηριακών όγκων τοποθετείται ψηλός τοίχος.

Η αυλή βρίσκεται στο κέντρο της οικίας και έχει άμεση πρόσβαση από τον δρόμο. Δεξιά από την είσοδο της οικίας βρίσκονται δύο “μακρυνάρια” (μακρόστενοι χώροι) που συμπληρώνουν την νοτιοανατολική πλευρά του οικοπέδου. Στο βάθος της αυλής βρίσκεται ο “ηλιακός” που είναι το ανοικτό αλλά στεγασμένο μακρόστενο τμήμα μπροστά από την οικία, και κάποια επιπλέον δωμάτια όπως “μακρυνάρια”, το “δίχωρο” που είναι το μεγαλύτερο δωμάτιο στην οικία και το “ανώι” (ο όροφος).

Κτιριακός όγκος περιμετρικά της αυλής

Εικ. 11 Τυπολογική ανάλυση κτιρίου

Το κτίριο

Σημεία ενδιαφέροντος

Εικ. 12 Εξωτερική αυλή

Εικ. 13 Εσωτερική αυλή

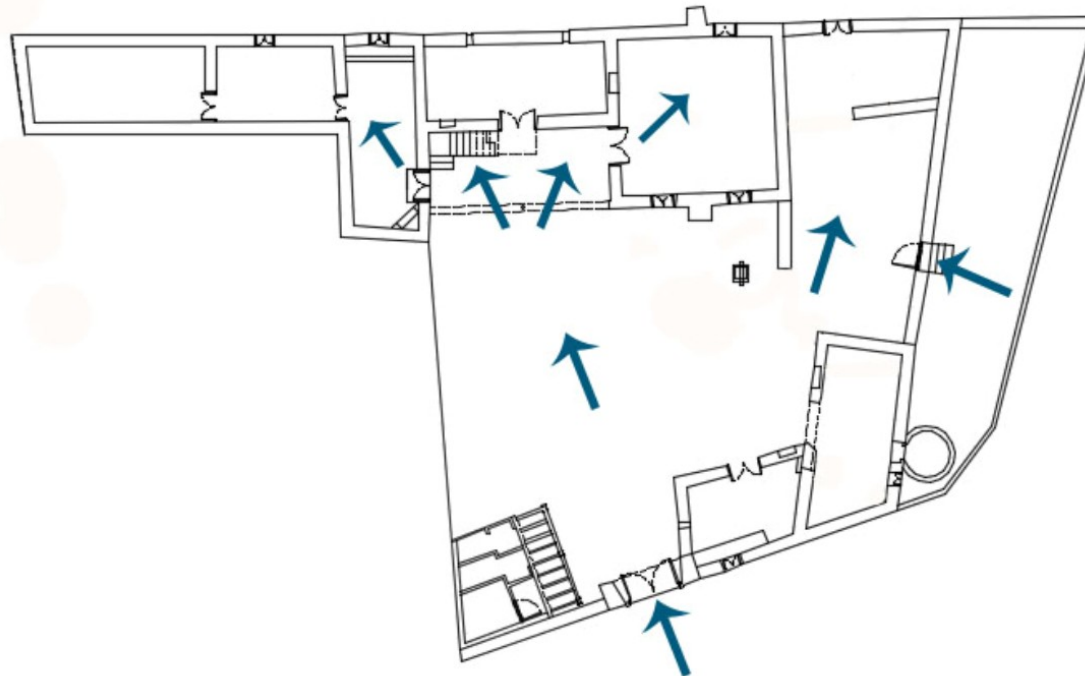
Εικ. 14 Πόρτα εισόδου εσωτερικά

Βιοκλιματική λειτουργία οικίας

Η εσωτερική αυλή, η κατάλληλη χωροθέτηση των ανοιγμάτων, οι ιδιότητες των κατασκευαστικών υλικών και η φύτευση συμβάλλουν σημαντικά στον δροσισμό και τον καλό αερισμό.

Ο ρόλος της αυλής για την βιοκλιματική λειτουργία της οικίας είναι καθοριστικός. Αρχικά βοηθά στην εναλλαγή του εσωτερικού αέρα μέσω της δημιουργίας ρεύματος άερα. Όταν η κύρια είσοδος είναι ανοικτή, ο ζεστός αέρας του δρόμου παρασύρει τον δροσερό αέρα της αυλής δημιουργώντας με αυτό τον τρόπο ένα ρεύμα αέρα.

Ο πέτρινος τοίχος σαν διπλή τοιχοποιία καθυστερεί την μεταβολή της θερμοκρασίας, και ο πλιθάρινος τοίχος λειτουργεί σαν θερμομωνοτικό υλικό. Καθώς επίσης η πέτρινη βάση της τοιχοποιίας κάνει το κτίριο πιο ανθεκτικό και το προστατεύει από την ανερχόμενη υγρασία.

Κάτοψη διακίνησης αέρα για αερισμό

2.3. Κατασκευαστικές λεπτομέρειες

- Η βάση της τοιχοποιίας στην παραδοσιακή οικία είναι κατασκευασμένη από πέτρα του γειτονικού ποταμού και πάνω από την πέτρινη βάση η τοιχοποιία συνεχίζεται με πλιθάρια (δομικό υλικό φτιαγμένο από λάσπη, πηλό ή τσιμέντο).

- Τα είδη πατώματος που παρατηρούνται είναι πέτρα του ποταμού και ξύλινο πάτωμα στις σκάλες.

- Οι θύρες είναι απλές και ορθογώνιες στο εσωτερικό και σανιδωτή στα ξωπόρτια, και τα παράθυρα είναι σανιδωτά.

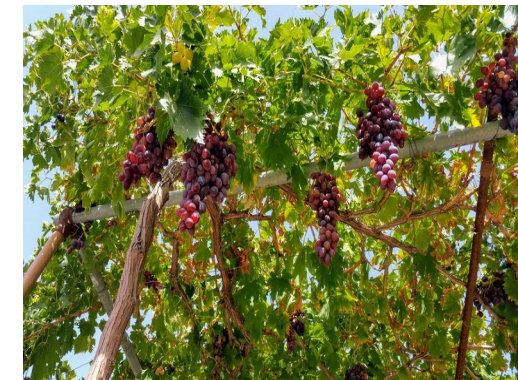

- Επιπρόσθετα υπάρχουν συνήθως οι καμάρες οι οποίες βρίσκονται στο εσωτερικό του πόρτιου.

2.4. Φύτευση

- Κληματαριά
- Συκιά
- Βαβατσινιά
- Ροδιά
- Ελιά
- Βασιλικός

Κεφάλαιο 3ο Μουσειολογία

3.1. Σύγχρονες τάσεις στην μουσειολογία

Το μουσείο είναι ένα ίδρυμα που συλλέγει, συντηρεί, ερμηνεύει και εκθέτει αντικείμενα καλλιτεχνικές, πολιτιστικής και ιστορικής σημασίας για σκοπούς μελέτης, εκπαίδευσης και απόλαυσης. Τα μουσεία διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στη διατήρηση και την παρουσίαση της συλλογικής μας κληρονομιάς και γνώσης. Η έννοια του μουσείου χρονολογείται από χιλιάδες χρόνια στους αρχαίους πολιτισμούς όπως Ελλάδα, Αίγυπτο και Ρώμη. Ωστόσο η σύγχρονη έννοια του μουσείου εμφανίστηκε κατά την Ευρωπαϊκή Αναγέννηση τον 15ο αιώνα όπου ιδιώτες συλλέκτες άνοιγαν τις συλλογές τους στο κοινό, και από τότε τα μουσεία έχουν εξελιχθεί ώστε να γίνονται πιο περιεκτικά και προσβάσιμα.

Ο πολυεπιστημονικός τομέας της μουσειολογίας περιλαμβάνει τόσο τη θεωρία όσο και την πρακτική της λειτουργίας μουσείων και της διατήρησης της πολιτιστικής κληρονομιάς. Η μουσειολογία έχει αλλάξει με την πάροδο του χρόνου ως απάντηση στις μεταβαλλόμενες προσδοκίες των επισκεπτών, τις τεχνολογικές εξελίξεις και τις μεταβαλλόμενες κοινωνικές ανάγκες.

- Η ενσωμάτωση ψηφιακών τεχνολογιών στα μουσεία είναι μια από τις σημαντικότερες τάσεις στην σύγχρονη μουσειολογία. Τα ψηφιακά εργαλεία χρησιμοποιούνται όλο και περισσότερο από τα μουσεία για να βελτιώσουν τις εμπειρίες των επισκεπτών, να διατηρήσουν τεχνουργήματα και να επεκτείνουν την πρόσβαση σε συλλογές.
- Τα μουσεία μετατοπίζονται από στατικές αποθήκες γνώσης σε ζωντανούς χώρους συζήτησης και συν-δημιουργίας. Αναγνωρίζοντας την αξία της συμμετοχής του κοινού, τα μουσεία εφαρμόζουν τεχνικές για την ενεργή συμμετοχή των επισκεπτών στη διαδικασία ερμηνείας και της επιμέλειας. Η τάση αυτή δίνει έμφαση σε συμμετοχικά εκθέματα και διαδραστικές εγκαταστάσεις που απευθύνονται σε διαφορετικά κοινά.
- Τα μουσεία υιοθετούν τεχνολογίες πολυμέσων για να δημιουργήσουν καθηλωτικές και βιωματικές εκθέσεις που απευθύνονται στο σύγχρονο κοινό. Προκειμένου να αυξηθεί η αφοσίωση των επισκεπτών και να παραχθούν αξέχαστες εμπειρίες, αυτή η τάση χρησιμοποιεί διαδραστικές οθόνες, εικονική πραγματικότητα και τεχνικές αφήγησης. Ενσωματώνοντας αυτά τα στοιχεία, τα μουσεία στοχεύουν να κάνουν πιο προσιτές σύνθετες έννοιες και να καλλιεργήσουν συναισθηματικές συνδέσεις με τις συλλογές τους.²

2 The Global Museum Network, International Council of Museums. Available at: <http://www.icom.museum/>

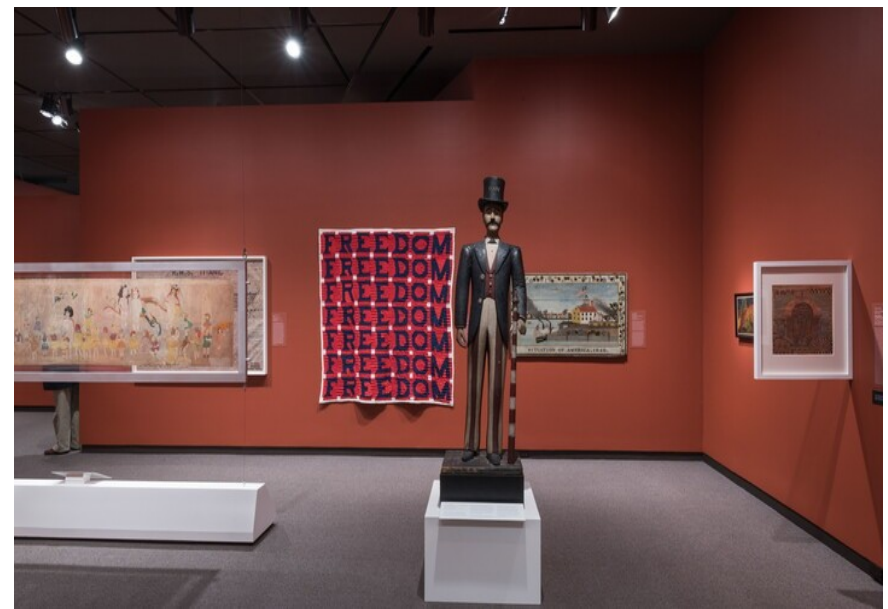
Κεφάλαιο 4ο Παραδείγματα

4.1. Πρώτο παράδειγμα, αποτελεί το μουσείο του Λίβερπουλ που βρίσκεται στο Λίβερπουλ της Αγγλίας, το οποίο αντικατοπτρίζει την παγκόσμια σημασία της πόλης. Σχεδιάστηκε από τους αρχιτέκτονες 3ΧΝ και άνοιξε για το κοινό το 2011. Το μουσείο διαθέτει ευέλικτους χώρους που αλλάζουν τακτικά για να μπορούν να εμφανίζουν περισσότερες από τις συλλογές τους. Οι εκθέσεις που διαθέτει το μουσείο χωρίζονται σε τέσσερα κύρια θέματα, “το μεγάλο λιμάνι”, “η παγκόσμια πόλη”, “η λαϊκή δημοκρατία” και “το θαυμαστό τόπο”. Ένας όροφος του μουσείου του Λίβερπουλ εξετάζει την ισχυρή ταυτότητα του Λίβερπουλ μέσα από κοινωνικές ιστορίες της πόλης από την νεολιθική εποχή μέχρι σήμερα και τις διάφορες κοινότητες και πολιτισμούς που συμβάλλουν στην ποικιλομορφία της πόλης. Επιπρόσθετα το μουσείο διαθέτει χώρους όπου αφηγούνται την ιστορία της πόλης μέσα από αντικείμενα από συλλογές ενδυματολογικής και διακοσμητικής τέχνης και αντικείμενα που αντιπροσωπεύουν την κοινωνική και αστική ιστορία. Διαθέτει επίσης χώρο απασχόλησης για μικρά παιδιά, αίθουσα για οπτικοακουστικές παραστάσεις και εκθέτει αντικείμενα από συλλογές διακοσμητικής τέχνης και φωτογραφικό υλικό.³

3 *Museum of Liverpool, National Museums Liverpool.* Available at: <https://www.liverpoolmuseums.org.uk/museum-of-liverpool>.

4.2. Το δεύτερο παράδειγμα αποτελεί το Αμερικανικό μουσείο λαϊκής τέχνης του Μανχάταν στην πόλη της Νέας Υόρκης το οποίο είναι αφιερωμένο στην αισθητική εκτίμηση της λαϊκής τέχνης. Το όραμα του μουσείου αυτού ήταν η προώθηση της κατανόησης και της εκτίμησης των αμερικανικών λαϊκών τεχνών, πράγμα που στην εξηντάχρονη ιστορία του η αφοσίωση αυτή έχει παραμείνει αληθινή και πραγματοποιήσε την πρώτη του έκθεση το 1961. Υπερασπιζόταν έργα τέχνης από τους τομείς της παραδοσιακής και σύγχρονης λαϊκής τέχνης εστιάζοντας στην ποικιλομορφία και την πολυπολιτισμικότητα της αμερικανικής λαϊκής τέχνης. Στη συλλογή του μουσείου περιλαμβάνονται πάνω από 8 χιλιάδες αντικείμενα από τον 18ο αιώνα μέχρι σήμερα και αυτά τα έργα καλύπτουν την παραδοσιακή τέχνη της εποχής. Γλυπτά, υφάσματα, κεραμικά αντικείμενα, έπιπλα και είδη οικιακής χρήσης είναι μερικά από τα αντικείμενα της πρώιμης Αμερικανικής διακόσμησης που φιλοξενεί το μουσείο. Επιπρόσθετα το μουσείο διαθέτει μεγάλη συλλογή αρχείων, φωτογραφιών, ιστορικών αρχείων και πολύτιμες εφημερίδες της εποχής.⁴

4 American Folk Art Museum, American Folk Art Museum - New York City. Available at: <https://folkartmuseum.org/>.

4.3. Τρίτο παράδειγμα αποτελεί το μουσείο λαϊκής τέχνης και παράδοσης «Αγγελική Χατζημιχάλη» που βρίσκεται στην Πλάκα στο κέντρο της Αθήνας. Χτίστηκε το 1924 από τον αρχιτέκτονα Αριστοτέλη Ζάχο και λειτουργεί ως μουσείο από το 1980. Το κτίριο αποτελεί μνημείο της νεότερης ελληνικής αστικής αρχιτεκτονικής του μεσοπολέμου. Παλιά στεγαζόταν εκεί το αρχοντικό της πρώτης Ελληνίδας λαογράφου Αγγελικής Χατζημιχάλη γιαυτό και είναι αφιερωμένο στη ζωή και το έργο της. Ο σκοπός του μουσείου ήταν η διάσωση, η συντήρηση και η προβολή αντικειμένων λαϊκής τέχνης. Στο μουσείο εκτίθενται συλλογές αντικειμένων λαϊκής τέχνης με έργα ξυλογλυπτικής, αγγειοπλαστικής, μεταλλοτεχνίας, παραδοσιακές φορεσιές, κεντήματα, χαλιά φτιαγμένα σε αργαλειούς και πολλά άλλα προσωπικά αντικείμενα και έπιπλα της Αγγελικής Χατζημιχάλη προσφέροντας στον επισκέπτη τη δυνατότητα προσέγγισης της πορείας και του έργου της.⁵

5 Μουσείο Λαϊκής τέχνης και Παράδοσης - Αγγελική Χατζημιχάλη, Αθήνα (2022) *Culture is Athens*. Available at: <https://cultureisathens.gr/venue/mouseio-aggeliki-xatzimichali/>.

Κεφάλαιο 5ο Πρόταση

5.1. Σύνθεση Ιδέας

Το αντικείμενο μελέτης αφορά ένα ανεκμετάλλευτο μουσείο σε μια αγροτική περιοχή. Στόχος μας είναι να αναδομηθεί, να αναβαθμιστεί και να εκσυγχρονιστεί έτσι ώστε να προσεγγιστεί ένα ευρύ κοινό και να γνωρίσει την ιστορία του. Σκοπός μας είναι να διαμορφώσουμε ένα μουσείο που να έχει ψυχαγωγικό και εκπαιδευτικό χαρακτήρα το οποίο θα χρησιμοποιεί όλα τα μέσα που διαθέτει ώστε να προβάλλει με διαδραστικό τρόπο τις συλλογές που εκθέτει.

Πέραν των αντικειμένων πολιτιστικής και ιστορικής σημασίας που θα εκθέτει το μουσείο για μελέτη, να έχει την δυνατότητα να προωθεί και την εκπαίδευση του κοινού μέσω δραστηριοτήτων που μπορεί να συμμετέχει το κοινό.

Το Μουσείο θα επιτρέπει στο κοινό τη φυσική επαφή με τα σχετικά αντικείμενα για να ενθαρρυνθεί μια πρακτική προσέγγιση και θα δίνει την ευκαιρία στους επισκέπτες να τα χρησιμοποιήσουν με την καθοδήγηση ειδικών.

Όλα αυτά θα πραγματοποιηθούν με σεβασμό στην λαϊκή παραδοσιακή αρχιτεκτονική κληρονομιά.

Το μουσείο λοιπόν καλείται να ενημερώσει τους επισκέπτες για τον χαρακτήρα του και έτσι επιδιώκει με ποικίλους τρόπους, όπως οι πρωτότυπες εκθεσιακές προτάσεις, τα εκπαιδευτικά προγράμματα και η προβολή του στα ΜΜΕ για την πλήρη ενημέρωση του κοινού για το πρόγραμμα που διαθέτει. Με ψυχαγωγικό και μορφωτικό χαρακτήρα μπορεί να καταλάβει μια θέση στην πολιτιστική ζωή της περιοχής του αλλά και της ευρύτερης περιοχής.

Ο καλύτερος τρόπος προστασίας της πολιτιστικής κληρονομιάς γίνεται δια μέσου της εκπαίδευσης των νέων για τη σημασία της στη διαμόρφωση της ταυτότητας τους, αφού αυτοί θα είναι οι μελλοντικοί χρήστες.

5.2. Κεντρική Ιδέα

Επεμβάσεις στον χώρο με στόχο την συγκρότηση ενός χώρου στον οποίο ο επισκέπτης να δημιουργεί μια πλήρη εικόνα για τον τρόπο λειτουργίας μιας παραδοσιακής οικίας των αρχών του 20ου αιώνα.

Σημαντικό ρόλο στο μουσείο θα έχει η αυλή, η οποία θα αποτελεί τον συνδυαστικό κρίκο όλων των επιμέρους χώρων του μουσείου εφόσον όλες οι κινήσεις από τον έναν χώρο στον άλλο περνάνε από την εσωτερική αυλή. Η εσωτερική αυλή του μουσείου δηλαδή θα είναι το κέντρο δραστηριοτήτων του και ο πυρήνας του. Από την αυλή του μουσείου δεν υπάρχει άμεση οπτική επαφή με τον δρόμο, αφού περιορίζεται μέσα από το άνοιγμα της εισόδου.

Με την είσοδο στο μουσείο, θα βρίσκονται διαμορφωμένα μονοπάτια στην αυλή που θα καθοδηγούν τους επισκέπτες στους εσωτερικούς χώρους εκθεμάτων.

Όλη η παραδοσιακή κουλτούρα της περιοχής θα αντικατοπτρίζεται από την είσοδο του μουσείου, μέχρι την εξωτερική αυλή και τους εσωτερικούς χώρους προσαρμοσμένα στην σύγχρονη εποχή. Με την εφαρμογή σύγχρονων μεθόδων και εργαλείων θα γίνεται πιο εύκολα η μετάδοση του χαρακτήρα του μουσείου στους επισκέπτες.

Με την διατήρηση όλων των δομικών στοιχείων και του εξοπλισμού που αντιπροσωπεύουν την παραδοσιακή κουλτούρα, επιτυγχάνεται ο σεβασμός στην ιστορική αξία του κτιρίου προσαρμοσμένος στις εκφράσεις της σύγχρονης αισθητικής.

5.3. Χώροι χρήσεις

- Η περιήγηση στο μουσείο θα ξεκινά μετά την είσοδο του επισκέπτη στο μουσείο, όπου στα δεξιά του θα βρίσκεται ένας ψηφιακός οδηγός ο οποίος θα κατευθύνει τους επισκέπτες στην αίθουσα του ενδιαφέροντος τους.
- Στο μουσείο θα στεγάζονται εκθέματα με βάση τη θεματική τους ενότητα και προέρχονται κυρίως από δωρεές των κατοίκων της περιοχής.
- Το μουσείο θα εκτελεί μια σειρά από εκπαιδευτικά προγράμματα και προγράμματα δημόσιας συμμετοχής για όλων των ηλικιών επισκέπτες, προγράμματα που θα απευθύνονται σε σχολικές ομάδες, σε οικογένειες με παιδιά αλλά και σε μεμονωμένους επισκέπτες και θα διαδραματίζονται στους εσωτερικούς και εξωτερικούς χώρους του μουσείου. Μουσικά και θεατρικά δρώμενα θα διεξάγονται στην εσωτερική αυλή του μουσείου που θα μπορούν να συμμετάσχουν και οι επισκέπτες, καθώς επίσης θα διοργανώνονται πολιτιστικές και άλλες εκδηλώσεις.

- Θα διεξάγονται μαθήματα κεραμικής και πλαστικής από καθοδηγητές του χωριού που είναι γνώστες του επαγγέλματος σε έναν χώρο διαμορφωμένο που υπάρχει ο “φούρνος” για το ψήσιμο των συγκεκριμένων δημιουργιών.
- Σε μια ειδικά διαμορφωμένη αίθουσα προβολών, θα προβάλλονται αφηγηματικές ιστορίες για την πορεία του νησιού ανά τους αιώνες και την τότε ζωή των κατοίκων.
- Εκθεσιακοί χώροι θα περιλαμβάνουν παραδοσιακά έπιπλα όπως τραπέζι κουζίνας με καρέκλες, κρεβάτι, αργαλειός, σκεύη για το νοικοκυριό, πανέρια για το μάζεμα του σταφυλιού, πιθάρια αποθήκευσης, εργαλεία και εξοπλισμό για το όργωμα της γης που χρησιμοποιούσαν στα παλιά χρόνια. Καθώς επίσης στον εκθεσιακό χώρο θα υπάρχει μια αίθουσα με πλούσιο φωτογραφικό υλικό με ασχολίες και παραδοσιακά επαγγέλματα των κατοίκων της περιοχής. Επιπρόσθετα θα διεξάγονται μαθήματα αργαλειού από ανθρώπους του χωριού σε όσους ενδιαφέρονται να γνωρίσουν την τέχνη της ύφανσης για το πως φτιαχνόταν στις παλαιότερες εποχές το ύφασμα.
- Στο κελάρι, έναν χώρο που τον χρησιμοποιούσαν για την φύλαξη τροφίμων και ποτών μέσα σε κούζες (παραδοσιακό πύλινο δοχείο για την μεταφορά των ποτών), με την βοήθεια ειδικών ανθρώπων θα γίνεται η διαδικασία για την παραγωγή των παραδοσιακών κυπριακών ποτών όπου θα μπορούν οι επισκέπτες να παρακολουθήσουν αλλά και να δοκιμάσουν το προϊόν. Υπάρχει επίσης ένα καζάνι στο οποίο μεταφέρονταν εκεί τα σταφύλια για να γίνει απόσταξη και να παραχθεί το κυπριακό προϊόν, η “ζιβανία”.
- Στον όροφο του μουσείου θα υπάρχει ένας ψηφιακός πάγκος που θα μπορούν να παίρνανε ευχάριστα τον χρόνο τους οι επισκέπτες με ένα διαδραστικό τρόπο και θα έχουν την ευκαιρία να μάθουν μέσα από αυτό. Ένα ψηφιακό παιχνίδι με ερωτήσεις που θα αφορούν την Κυπριακή παράδοση και θα καλούνται οι επισκέπτες να παίξουν και να δοκιμάσουν καθώς επίσης και να εμπλουτίσουν τις γνώσεις τους.
- Το πωλητήριο του μουσείου θα βρίσκεται στον όροφο και θα διαθέτει ποικιλία προϊόντων όπως αναμνηστικά, αξεσουάρ και άλλα αντικείμενα εμπνευσμένα από τις συλλογές του μουσείου.
- Το καφέ – εστιατόριο θα βρίσκεται στην εσωτερική και εξωτερική αυλή του μουσείου και θα προσφέρει ροφήματα και σνάκ στους επισκέπτες.

5.4. Κτιριολογικό πρόγραμμα

Το μουσείο είναι ένα διώροφο παραδοσιακό οίκημα. Στο ισόγειο υπάρχουν οκτώ αίθουσες, εκπαιδευτικές και εκθεσιακές καθώς και καφετέρια στον εσωτερικό και εξωτερικό χώρο του μουσείου. Στον όροφο υπάρχει το πωλητήριο του μουσείου και ένας χώρος με ψηφιακό παιχνίδι.

- Εργαστήρι κεραμικής
- Εργαστήρι για χειροτεχνίες
- Χώρος εργαλείων
- Παραδοσιακό υπνοδωμάτιο
- Κελάρι
- Δωμάτιο αργαλειού
- Χώρος προβολών
- WC
- Κουζίνα καφετέριας
- Εσωτερική - Εξωτερική αυλή
- Πωλητήριο
- Χώρος με διαδραστικό παιχνίδι

Ισόγειο

Όροφος

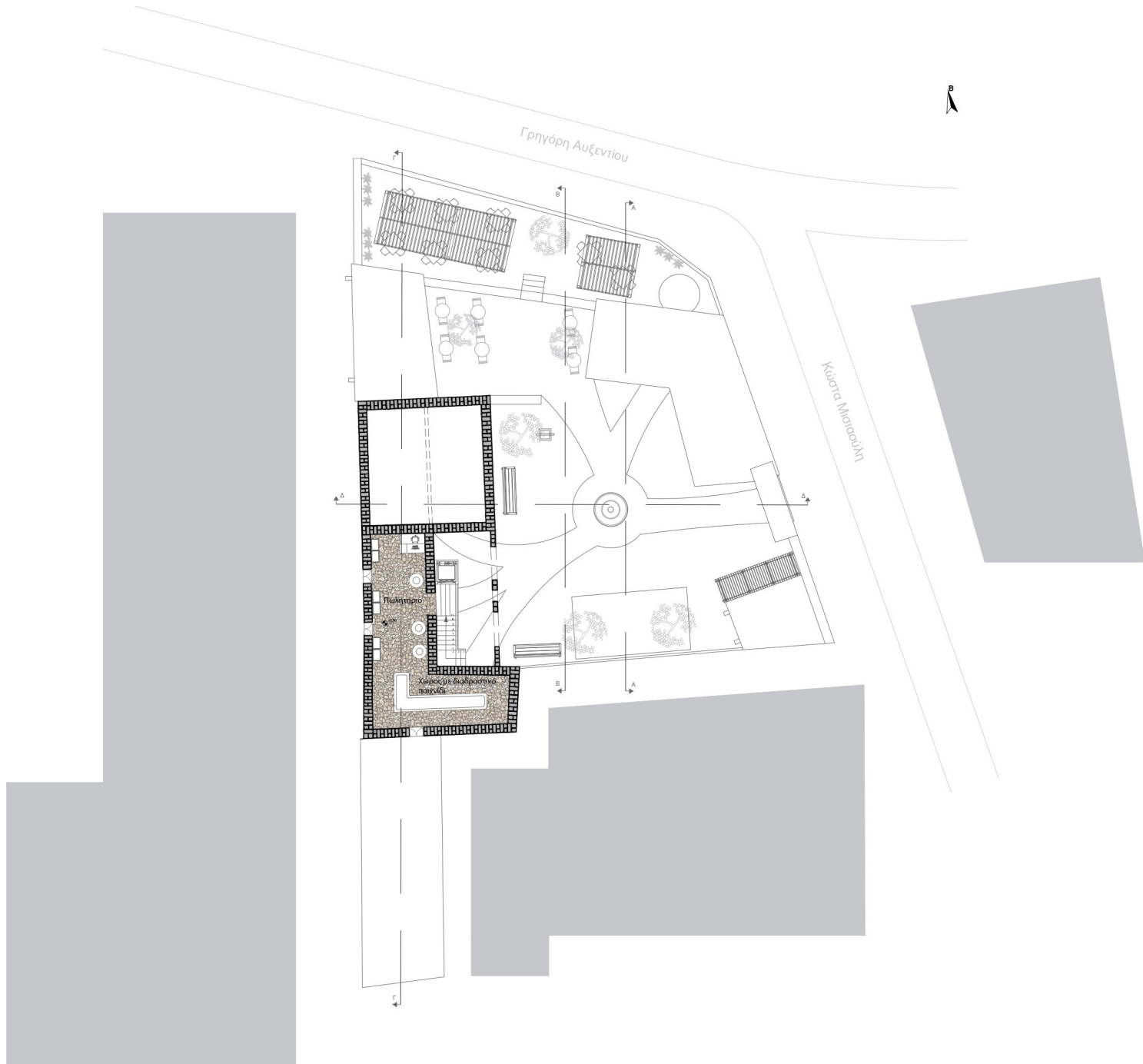

Κεφάλαιο 6ο Επέμβαση στον χώρο

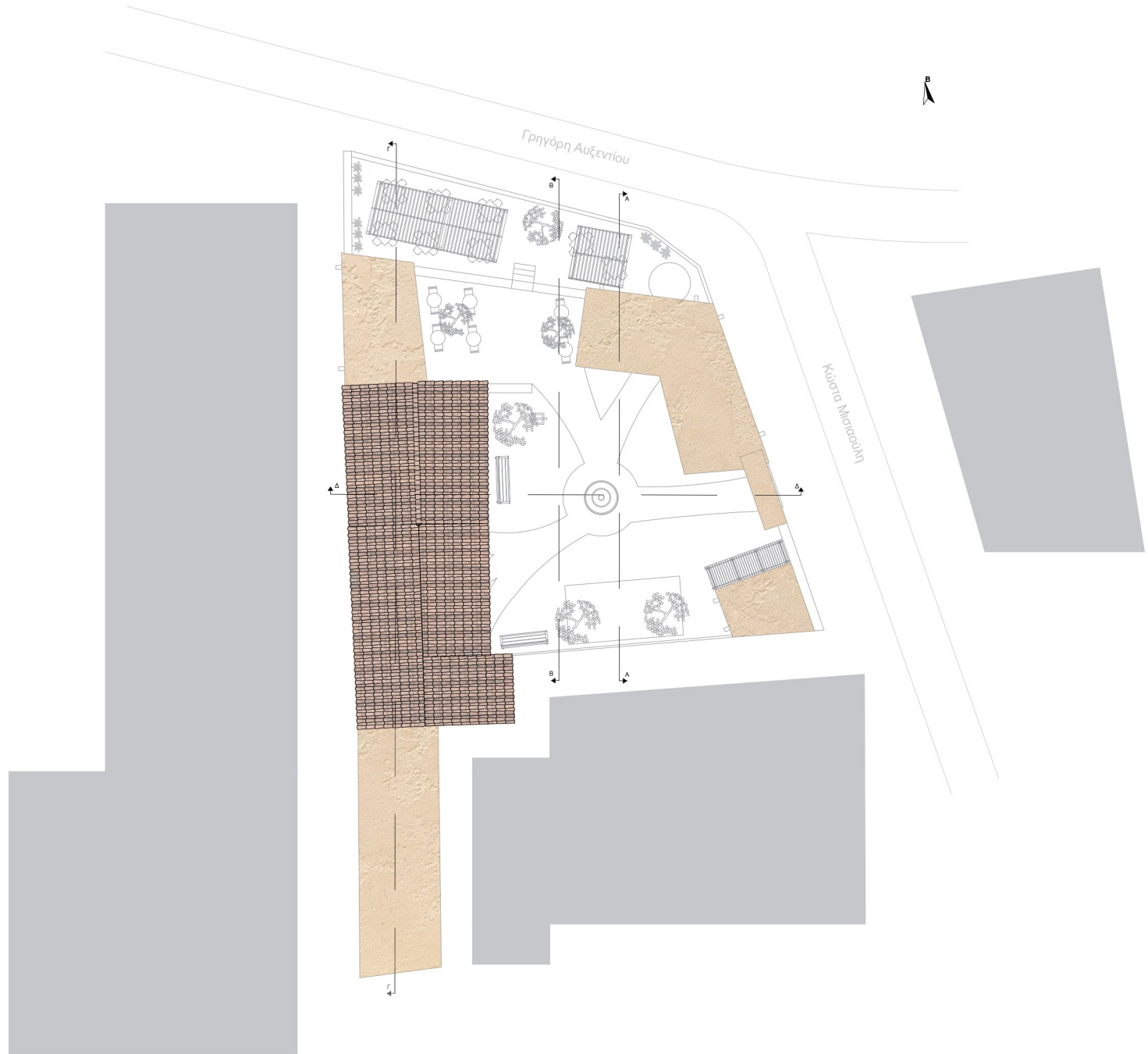
Κάτοψη Ισογείου

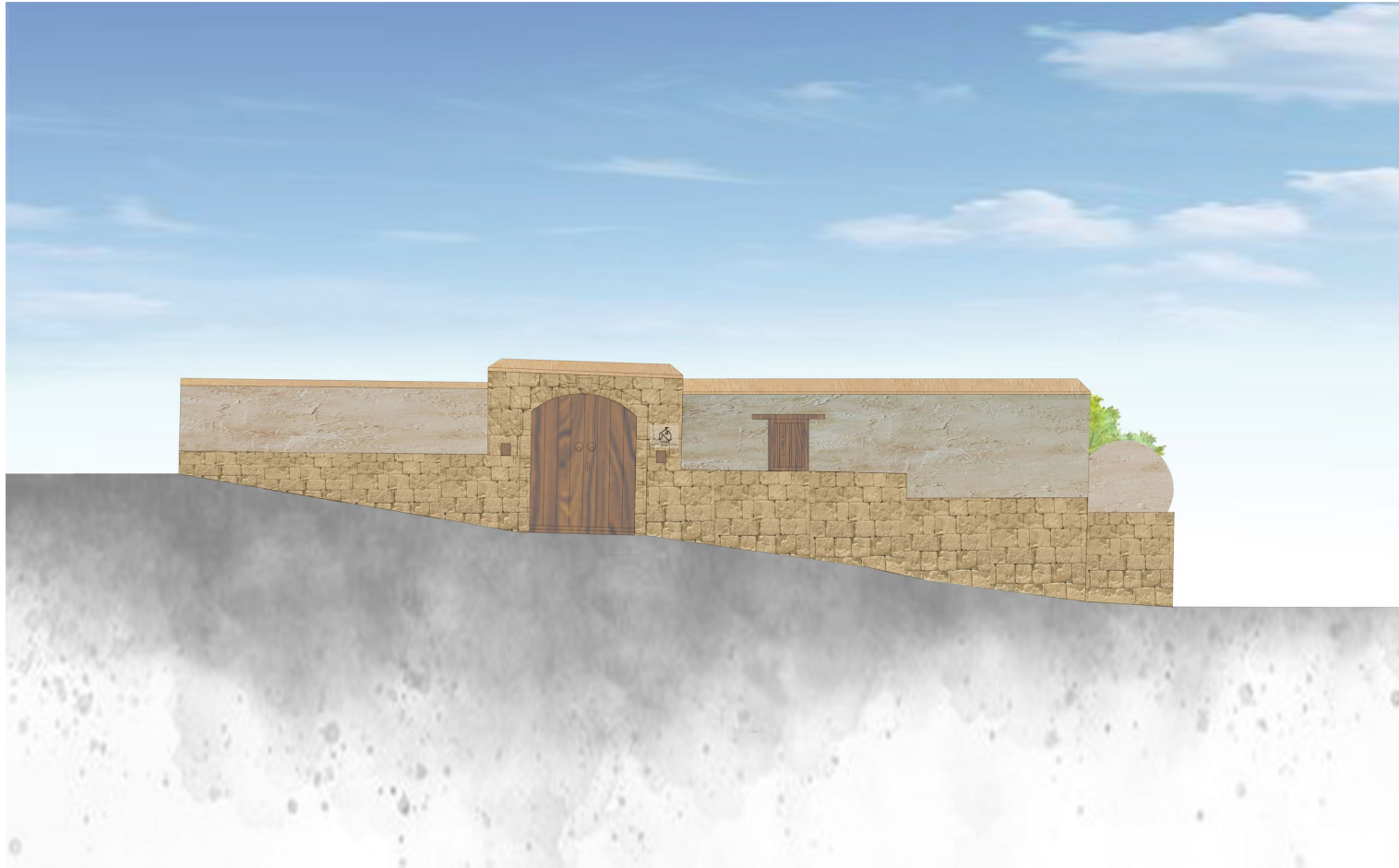
Κάτοψη Ορόφου

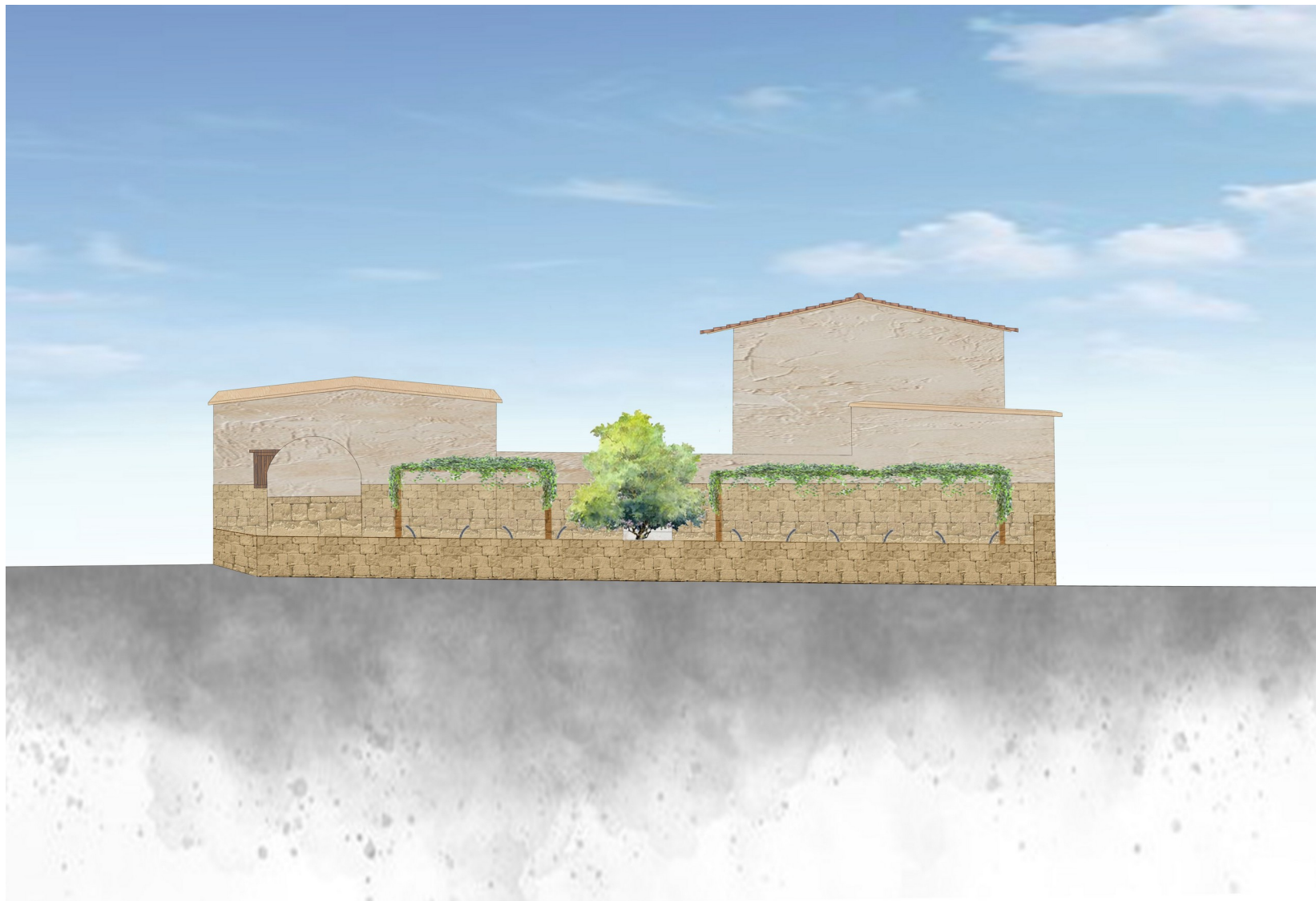
Κάτοψη Δωματών και Στεγών

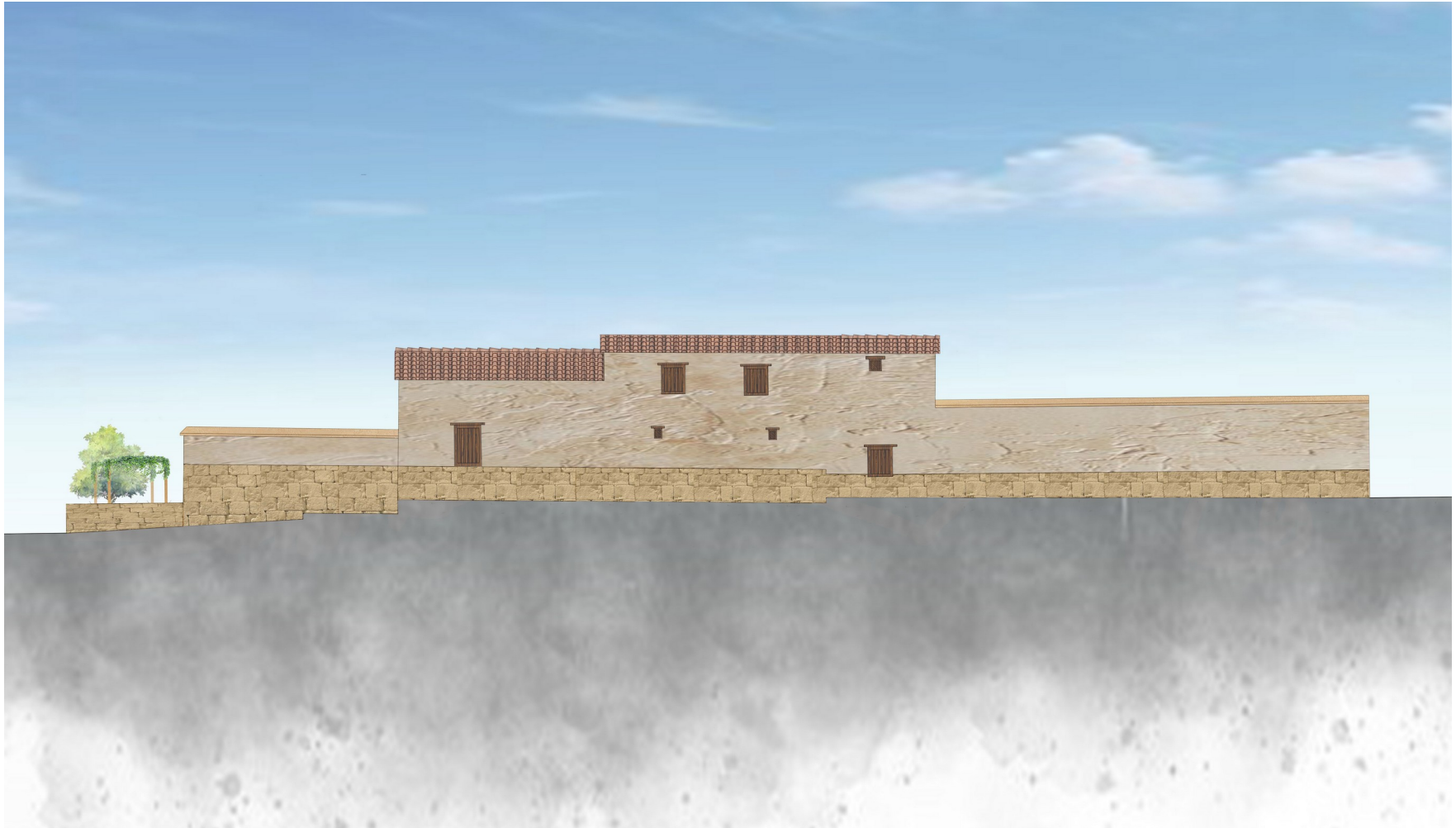
Ανατολική Όψη

Βόρεια Όψη

Δυτική Όψη

Τομή AA

Τομή ΒΒ

Τομή ΓΓ

Τομή ΔΔ

Γενική κάτοψη

Είσοδος στο μουσείο

Κουζίνα καφετέριας

Εργαστήρι κεραμικής

Χώρος προβολών

Δωμάτιο αργαλειού

Δωμάτιο αργαλειού

Κελάρι

Εργαστήρι για χειροτεχνίες

Χώρος εργαλείων

Παραδοσιακό υπνοδωμάτιο

Πωλητήριο

Χώρος με διαδραστικό παιχνίδι

Καφετέρια

Συμπεράσματα

Η Κύπρος, το κέντρο αυξανόμενης τουριστικής έλξης στη Μεσόγειο, αντιμετωπίζει την απειλή για τα μοναδικά φυσικά και παραδοσιακά της περιβάλλοντα, εκτός εάν προταθούν κατάλληλες προφυλάξεις. Το μουσείο μέσα από τις κατάλληλα διαμορφωμένες εκθέσεις του και τα εκπαιδευτικά του προγράμματα κάνει μια προσπάθεια για ενίσχυση των γνώσεων και των σκέψεων των κατοίκων της περιοχής αλλά και των γύρω περιοχών έτσι ώστε να παραμείνει ζωντανή η λαϊκή τέχνη και η παραδοσιακή αρχιτεκτονική. Η φιλοσοφία του μουσείου βασίζεται στην βιωματική εμπλοκή των ανθρώπων με την ιστορία και την πολύτιμη αρχιτεκτονική κληρονομιά, απευθυνόμενη σε ένα ευρύτερο κοινό που έχει ως αποτέλεσμα την προσέλκυση πολλών επισκεπτών. Η καινοτόμα πρόταση για την αναδιαμόρφωση του μουσείου υλοποιήθηκε με γνώμονα την διατήρηση και την μετάδοση της ιστορικής αξίας του μουσείου, αλλά και της πολιτιστικής κληρονομιάς, πράγμα το οποίο θα συμβάλει σημαντικά στην ανάπτυξη και την αναζωογόνηση της περιοχής.

Βιβλιογραφία

- Αδάμ, ΕΧ 2002, 'Αστική Αρχιτεκτονική της Παλιάς Λευκωσίας', Ευρωπαϊκές Ημέρες Κληρονομιάς
- Ζαντήρας Χρήστος, Κκαϊλής Μιχάλης, Κυριάκου Κυριάκος, Αρναούτη Πετρούλα (2002), "Πέρα Χωρίο και Νήσου – Δύο Χωριά μια Ιστορία
- ΚΑΝΘΟΣ ΔΕΟΔΟΤΟΣ (1981) "ΛΑΪΚΟΙ ΤΕΧΝΙΤΕΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ", Έκδοση Παγκύπριος Οργανισμός Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς, Κύπρος
- Νάσω Χρυσοχού, (2014) "ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ", Εκδόσεις Εν τύποις, Κύπρος
- Dincyurek, O. and Turker, O.O. (2007) 'Learning from traditional built environment of cyprus: Re-interpretation of the contextual values', *Building and Environment*, 42(9), pp. 3384–3392. doi:10.1016/j.buildenv.2006.08.007.
- Jeffery, G. (2013) A description of the historic monuments of cyprus. studies in the Archaeology and Architecture of the Island. Cyprus: W.J. Archer, government printer at the G.P.O., Nicosia.

Δυκτιογραφία

- Ιστορία της Κύπρου, Wikipedia. Available at: https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%99%CF%83%CF%84%CE%BF%CF%81%CE%AF%CE%B1_%CF%84%CE%B7%CF%82_%CE%9A%CF%8D%CF%80%CF%81%CE%BF%CF%85.
- Κοινοτικό Συμβούλιο Πέρα Χωρίου. Available at: <http://www.perachorio-nissou.org.cy/el/page/home>.

- Λαϊκή αρχιτεκτονική στην Κύπρο (2017) Wikipedia. Available at: https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9B%CE%B1%CF%8A%CE%BA%CE%AE_%CE%B1%CF%81%CF%87%CE%B9%CF%84%CE%B5%CE%BA%CF%84%CE%BF%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AE_%CF%83%CF%84%CE%B7%CE%BD_%CE%9A%CF%8D%CF%80%CF%81%CE%BF.
- Μουσείο Λαϊκής τέχνης και Παράδοσης - Αγγελική Χατζημιχάλη, Αθήνα (2022) Culture is Athens. Available at: <https://cultureisathens.gr/venue/mouseio-aggeliki-xatzimichali/>.
- Πέρα Χωριό: Καιρός και κλίμα Geotsy. Available at: <https://geotsy.com/el/kypros/pera-chorio-65186/kairos-kai-klima>.
- American Folk Art Museum, American Folk Art Museum - New York City. Available at: <https://folkartmuseum.org/>.
- Museum of Liverpool, National Museums Liverpool. Available at: <https://www.liverpoolmuseums.org.uk/museum-of-liverpool>.
- Polignosi Πέρα Χωριό - Λευκωσία, www.polignosi.com. Available at: <http://www.polignosi.com/cgi-bin/hweb?-A=8723&-V=limmata>.
- Polignosi. Αρχιτεκτονική, www.polignosi.com. Available at: <http://www.polignosi.com/cgi-bin/hweb?-A=37038&-V=limmata>.
- The Global Museum Network, International Council of Museums. Available at: <http://www.icom.museum/>.

Πηγές εικόνων

- Εικόνα 1: <https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9A%CF%8D%CF%80%CF%81%CE%BF%CF%82>
- Εικόνα 2: http://www.cyprushub.com/greek_Nicosia_map.htm
- Εικόνα 3: http://www.cyprushub.com/greek_Nicosia_map.htm
- Εικόνα 4: υλικό προσωπικής επεξεργασίας
- Εικόνα 5: <https://www.cyprusalive.com/el/ta-paradosiaka-spitakia-sta-xwria-ths-kyproy>
- Εικόνα 6: <https://www.cyprusalive.com/el/ta-paradosiaka-spitakia-sta-xwria-ths-kyproy>
- Εικόνα 7: <https://www.cyprusalive.com/el/ta-paradosiaka-spitakia-sta-xwria-ths-kyproy>
- Εικόνα 8: <https://www.cyprusalive.com/el/ta-paradosiaka-spitakia-sta-xwria-ths-kyproy>
- Εικόνα 9: <http://www.perachorio-nissou.org.cy/el/page/maps>
- Εικόνα 10: <http://www.perachorio-nissou.org.cy/el/page/maps>
- Εικόνα 11: υλικό προσωπικής επεξεργασίας
- Εικόνα 12: υλικό προσωπικής επεξεργασίας
- Εικόνα 13: υλικό προσωπικής επεξεργασίας
- Εικόνα 14: υλικό προσωπικής επεξεργασίας